

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцять п'ята

Стенограма пленарного засідання
1 травня 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцять п'ята

*Стенограма пленарного засідання
1 травня 2025 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ
Засідання перше
(Четвер, 1 травня 2025 року)

Частина двадцять п'ята

Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...6
Прийняття постанов Верховної Ради України:	
«Про щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році»	...6
«Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав і міжнародних організацій щодо справжніх намірів російської федерації продовжувати агресивну війну на знищення України»	...26
«Про деякі питання реалізації у 2025 році Постанови Верховної Ради України «Про Премію Верховної Ради України найкращим учасникам зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти»	...32
«Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2024 рік»	...32
Прийняття рішення про запрошення на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України Прем'єр-міністра України Шмигала Д.А. та надання йому слова для виступу перед початком «години запитань до Уряду»	...38
Внесення змін до статей 7 та 13 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»	...40
Прийняття законів України:	
«Про ратифікацію Угоди про фінансування програми URBACT IV CCI 2021TC16FFIR001»	...42

«Про ратифікацію Рішення № 2/2024 Спільного комітету
Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські
преференційні правила походження від 12 грудня 2024 року
щодо внесення змін до Рішення № 1/2023 Спільного комітету
з метою включення перехідних положень до змін
до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські
преференційні правила походження, що застосовуються
з 1 січня 2025 року» ...42

Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону
України «Про внесення змін до Закону України
«Про фізичну культуру і спорт» щодо вдосконалення
кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту» ...48

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
1 травня 2025 року, 10 година 8 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, сьогодні, 1 травня, в Україні, а також у світі відзначається Міжнародний день праці. Щиро дякуємо всім, хто працює на благо України. Бажаємо всім сил, стабільності, гідної праці та мирного неба.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, уже 39-й місяць, як Україна стійко та незламно протистоїть повномасштабній агресії з боку російської федерації. Упродовж кожного дня цієї боротьби наш народ демонструє стійкість, витримку та незламність. На жаль, ворожі обстріли і терористичні атаки з боку рф не припиняються. Щоденні удари, зокрема із застосуванням дронів, призводять до нових руйнувань, людських жертв і страждань.

Прошу вшанувати хвилиною мовчання світлу пам'ять усіх полеглих захисників і захисниць України, а також мирних громадян, які стали жертвами злочинних дій російської держави – терориста.

(Хвилина мовчання).

Шановні колеги народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність особистої картки у пульті, що на вашому робочому місці. Нагадую, необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 126.

Проголосували: за – 126, проти – 3, утрималися – 0, не голосували – 132.

Шановні колеги, перелік питань, який був попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до їх розгляду.

Починаємо з першого питання.

Шановні колеги, відповідно до пункту 17 частини першої статті 85 Конституції України, статті 232³ Регламенту Верховної Ради України, статті 18 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» до повноважень Верховної Ради України належить розгляд щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин на своєму засіданні, проведеному 10 квітня 2025 року (протокол № 125), розглянув щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році та за результатами розгляду народними депутатами України – членами головного комітету внесено проект постанови [№ 13170](#).

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування.

Шановні колеги, відповідно до частини шостої статті 232¹, частин четвертої та п'ятої статті 232³ Регламенту Верховної Ради України, узгодженого Погоджувальною радою рішення пропонується такий порядок розгляду цього питання: доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – до 10 хвилин, відповіді на запитання народних депутатів – 20 хвилин (1 хвилина – для запитання, 1 хвилина – для відповіді), виступ представника головного комітету – до 2 хвилин, виступи від депутатських фракцій і груп – до 16 хвилин (2 хвилини – для виступу), виступи народних депутатів – до 4 хвилин (2 хвилини – для виступу) і прийняття рішення. Усього – до 53 хвилин.

Не буде заперечень? Не буде.

Переходимо до обговорення питання.

Шановні колеги, на трибуну для доповіді запрошується Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Валерійович Лубінець. Прошу привітати (*Оплески*).

ЛУБІНЕЦЬ Д.В., *Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.* Доброго ранку, шановний Руслане Олексійовичу, шановна президіє, шановні народні депутати України! Цю доповідь я представляю в умовах війни. Саме російська федерація – це найбільший порушник прав людини, зокрема через щоденні обстріли наші громадяни гинули та зазнавали поранень.

Упродовж 2024 року, шановні народні депутати, в Україні пролунало майже 22 тисячі сигналів повітряної тривоги, росія атакувала українців більше ніж 12,5 тисячі ракет і безпілотників.

У 2024 році я отримав 123 тисячі 221 звернення. Їх кількість порівняно з 2023 роком зросла на 28,6 відсотка. Минулого року структурні підрозділи Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини здійснили 3 тисячі 364 моніторингові візити за різними напрямками діяльності, опрацювали більше 4 тисяч позицій до проектів нормативно-правових актів. Також протягом минулого року ми продовжили розбудову регіональної мережі центрів захисту прав людини. Це один із пріоритетів, який я поставив у своїй роботі.

На момент написання цієї доповіді в кожній області України працює мій представник. Завдяки підтримці міжнародних партнерів ми відкрили у 2024 році центри захисту прав людини у Житомирі, Ужгороді, Запоріжжі, Івано-Франківську, Полтаві, Сумах, Чернівцях, Рівному. Ця робота триває.

Особливістю цієї щорічної доповіді стало розгорнуте представлення в ній ситуації стосовно прав людини в розрізі областей України. Був проведений аналіз тих проблем, з якими працювали команди регіональних представництв, і окремо напрацьовані рекомендації для органів місцевого самоврядування та регіональної влади.

Основний напрям, яким ми займалися, – це захист прав громадян України в секторі безпеки і оборони. Основний пріоритет особисто для мене – це повернення громадян України з російського полону. Станом на сьогодні вдалося повернути 4 тисячі 552 героя/героїні, 174 цивільних.

Окремо акцентую, що на постійній основі Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо цього напряму співпрацює з Міністерством оборони України, Головним управлінням розвідки Міністерства оборони України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Міністерством внутрішніх справ України. Під час кожного повернення на місці присутні мої працівники, вони дивляться, в якому стані нам повертають наших героїв і героїнь. Ми робимо окрему доповідь стосовно порушення прав українських військовополонених російською федерацією. Загальна кількість звернень, які я отримав за цим напрямом, 29 тисяч 957.

Шановні народні депутати, також хочу звернути увагу, що за 2024 рік я отримав більше ніж 13,5 тисячі звернень щодо порушення прав від діючих військовиків, більше 1 тисячі 200 звернень від ветеранів.

Є окремий напрям – це порушення прав громадян України під час проведення мобілізаційних заходів. Ми на цьому теж акцентуємо свою увагу.

Для нас дуже важливо, що в попередньому році Організація Об'єднаних Націй зафіксувала порушення прав українських військовополонених, видано окремий звіт. Ми активно зустрічаємося з родинами, провели 284 зустрічі. Найбільша зустріч відбулася в Києві, де зібралося понад 800 родин військовополонених та осіб, зниклих безвісти.

Триває робота над поверненням українських дітей. Станом на сьогодні нам разом із міжнародними партнерами, громадськими організаціями, українськими представниками і представницями органів влади вдалося повернути 1 тисячу 293 українські дитини. Основний посередник – це Держава Катар, що продовжує допомагати нам повертати українських дітей. Ми підготували окрему спеціальну доповідь «Переопилені», яку представили в Києві та Європейському парламенті, тепер представляємо на рівні національних парламентів наших партнерів.

Наступний напрям – це захист прав постраждалих від війни. Ми провели 1 тисячу 461 моніторинговий візит стосовно питання захисту прав внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Мені дуже приємно, що у нас побудована добра співпраця з шановними народними депутатами, які працюють у складі Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, з якими ми разом проводимо моніторингові візити.

Реалізація функцій національного превентивного механізму. За 2024 рік ми здійснили 543 відвідування місць несвободи, напрацювали 70 подань до органів державної влади і місцевого самоврядування, установ та організацій для усунення виявлених порушень. У нас працюють 183 громадські монітори, а також виникла нова практика залучення шановних народних депутатів до моніторингових візитів місць несвободи.

Наступний напрям – захист соціально-економічних прав громадян України. Ми напрацювали спеціальну доповідь щодо стану дотримання соціальних та економічних прав повнолітніх осіб, які потребують опіки та піклування, в умовах дії правового режиму воєнного стану. Ми побачили багато прогалин в національному законодавстві України і підготували зміни.

Напрямок недискримінації. Це захист рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних і релігійних поглядів. Ви знаєте, що забезпечення прав національних спільнот залишається однією із семи рекомендацій Європейської комісії Україні. Ми підготували спеціальну доповідь щодо дотримання прав національних меншин (спільнот) і корінних народів. Також вперше в 2024 році я запросив відвідати Україну моїх колег – омбудсманів країн, чий національні меншини проживають в Україні.

Перший такий візит був колеги з Румунії. Ми показали, як захищаємо (ми як держава) права румунської національної меншини, а наступного дня поїхали до Румунії побачити те, як Румунія захищає права української національної меншини. Виявилось, шановні народні депутати, що Україна набагато краще захищає права національних меншин, ніж наші європейські партнери.

Я офіційно запросив здійснити подібні моніторингові візити омбудсманів Угорщини, Болгарії, Польщі та Греції.

Наступний напрям – захист інформаційних прав громадян. Перевірено 103 суб'єкти володіння персональними даними, видано 85 приписів про усунення порушень, складено 40 протоколів про адміністративні правопорушення. Спільно з Міністерством цифрової трансформації України ми підготували та презентували рекомендації з права на приватність у розробці штучного інтелекту.

Право на справедливе правосуддя та представлення в Конституційному Суді України. Ми здійснили 321 моніторингове спостереження, на 18 судових засіданнях були як представник інших осіб та третьої особи. За нашими матеріалами розпочато 65 кримінальних проваджень. Ми також підготували 16 рекомендацій до парламенту та уряду. У 2024 році я вніс два конституційних подання.

Наступний напрям – це підсилення міжнародної співпраці. Шановні народні депутати, вперше в історії нашої інституції в 2024 році мене було обрано до Ради директорів Європейського регіону Міжнародного інституту омбудсмана, членом правління Європейської мережі національних інституцій з прав людини та альтернативним членом Бюро Глобального альянсу національних інституцій з прав людини. Також у 2024 році ми остаточно виключили представників російської федерації з усіх організацій омбудсманів світу.

Як Уповноважений я беру участь у складі робочих груп щодо підготовки переговорних позицій України під час переговорів з Європейським Союзом стосовно укладення Угоди про вступ України до Європейського Союзу.

Шановні народні депутати, хочу вам подякувати за нашу постійну співпрацю, а також за напрацювання змін до профільного Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини». Дякую Руслану Олексійовичу Стефанчуку за те, що разом з іншими 250 народними депутатами він вніс новий законопроект. Окремо дякую народному депутату Тарасенку Тарасу Петровичу, який з 2019 року займався питанням реформування нашої інституції.

Шановні народні депутати, у 2024 році ми разом із вами здійснили тисячі моніторингових візитів, провели спільні засідання ТСК, зустрічі з родинами військовополонених. Я щиро переконаний, завдяки вашій підтримці, шановні народні депутати, наша інституція показує, як на мене, добрі результати у роботі.

Дякую. Слава Збройним Силам України! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дякуємо.

Дмитре Валерійовичу, дякуємо вам за вашу звитяжну роботу. Думаю, що ті, хто проголосував за вас, та й інші жодного дня не пошкодували про це рішення. Я вам дуже дякую від імені українського парламенту.

Шановні колеги, прошу записатися на запитання до доповідача. Нагадую, що відводиться 1 хвилина для кожного усного запитання і 1 хвилина – для відповіді на нього. Будь ласка, записуємося, колеги.

Веніславський Федір Володимирович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Пане Голово, прошу передати слово народному депутату Пушкаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Арсеній Пушкаренко. Будь ласка.

ПУШКАРЕНКО А.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Пане Уповноважений, ми дякуємо вам за доповідь і за роботу вашої інституції щодо захисту прав кожного і кожної, особливо за вашу роботу стосовно повернення усіх наших полонених, депортованих дітей, цивільних заручників, військовополонених, які повертаються попри те, що згідно із Женевською конвенцією мали бути ув'язнені так само, як і російські військовополонені, до завершення війни. У цьому Україна перша, яка повертає своїх військовиків додому до завершення війни.

Ви говорите про пункт 4 Формули миру стосовно повернення всіх наших людей, і в мене виникає запитання. Впевнений, що вас запитують про це на багаточисленних зустрічах, які ви проводите з родинами зниклих і полонених наших військовиків. При обміні всіх на всіх, що сьогодні пропонує Президент України Зеленський, як ми реально можемо верифікувати і бути впевненими, що всі наші військовики повернуться додому, адже росія не допускає представників Міжнародного комітету Червоного Хреста до них? Дайте, будь ласка, відповідь.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Валерійовичу, будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, шановний Арсенію Михайловичу. Ви абсолютно маєте рацію. Російська федерація свідомо і цинічно порушує Женевські конвенції, зокрема не допускає представників Міжнародного комітету Червоного Хреста

до українських військовополонених. На мій погляд, вікно можливостей щодо повернення наших військовополонених, цивільних заручників, українських дітей – це саме використання формули «всіх на всіх». Я щиро вірю, що зусиллями наших міжнародних партнерів, наших основних перемовників, а це представники Сполучених Штатів, ми досягнемо тієї позиції, яку запропонував український Президент, – провести термінове повернення громадян України за формулою «всіх на всіх». На мій погляд, як людини, яка безпосередньо залучена до цього процесу, це настільки непросто, але саме українська сторона робить усе, щоб повернути наших громадян. Ми пропонували багато різних варіантів. Я щиро...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Валерійовичу. Так, 1 хвилина для відповіді.

Дануца Олександр Анатолійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ДАНУЦА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 99, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую вам за вашу роботу. Прошу передати слово Євгенії Кравчук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євгенія Михайлівна Кравчук. Будь ласка.

КРАВЧУК Є.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Дмитре Валерійовичу. Хочу вам також подякувати за співпрацю з народними депутатами. У нас вона, дійсно, в практичному вимірі.

Моє запитання теж стосується військовополонених і цивільних полонених, але в контексті роботи з родинами. У нашому комітеті, який займається зокрема інформаційною політикою, ми бачимо, що родини полонених є об'єктом інформаційних спецоперацій російської федерації. Росіяни фактично закладають наративи, що це Україна не хоче проводити обміни і говорять про проблеми з української сторони. Як ви, очевидно, з координаційним центром працюєте із родинами полонених, щоб це не стало можливістю, скажімо, емоційного розколу всередині українського суспільства?

Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, пані Євгеніє. Ваша правда, ми постійно бачимо, як російська федерація намагається використовувати родини військовополонених для дестабілізації ситуації в Україні. Єдиний механізм, який ми застосовуємо і який, на мій погляд, показує добру практику врегулювання та протидії цій інформаційній атаці, – це пряме спілкування з родинами. Кожного тижня на базі нашої інституції відбуваються зустрічі. Наші працівники постійно виходять до

родин, які стоять перед блокпостами поблизу українського парламенту. На базі нашої інституції ми запустили регіональні робочі групи, які відкриті у восьми регіонах України. Я переконаний, що пряме спілкування і донесення інформації до родин про те, що ми робимо, тому що насправді українська сторона робить дуже багато, – це саме те, що унеможливило їх використання проти української влади.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рахманін Сергій Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

РАХМАНІН С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Наталії Піпі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталія Романівна Піпа. Будь ласка.

ПІПА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Добрий день! Дякую вам за співпрацю щодо захисту військовополонених і загалом доброї роботи як Уповноваженого. У мене є такі запитання. Як ви оцінюєте роботу Тараса Кременя як Уповноваженого із захисту державної мови? Чому ви не внесли подання про поновлення його на роботі у цій інституції? Чому людина, яка подана від вас, не відповідає критерію частини четвертої статті 50 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», де зазначено, що кандидат повинен мати досвід правозахисної діяльності? Прокоментуйте, будь ласка. І чи готові ви змінити своє подання, як це вже колись було зроблено міністром Ткаченком під час попереднього обрання, зазначивши людину, яка має досвід діяльності із захисту державної мови.

Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую за запитання. Скажу відверто, що з Тарасом Кременем ми перетиналися по роботі декілька разів. Оцінюю його роботу позитивно. Як один із трьох суб'єктів подання кандидатів на посаду Уповноваженого із захисту державної мови, на мій погляд, я діяв згідно з чинним законодавством і запропонував людину, яка повністю відповідає всім критеріям, зазначеним у законодавстві. Запропонована мною кандидатура – це професорка Київського національного університету імені Тараса Шевченка, я її знаю, бачив під час правозахисних заходів, обговорень захисту української мови. Вважаю, що вона повністю відповідає критеріям відбору.

Щодо юридичної складової переподання кандидатів. Ми не опрацьовували це питання. Скажу відверто, що я...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакумов Олександр Сергійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, шановний пане Голово. Шановний Дмитре Валерійовичу, вітаємо вас! Дякуємо вам за доповідь. Дякуємо вам за роботу, яку ви виконуєте. Ми, дійсно, бачимо це під час вашого активного сприяння поверненню українських дітей на батьківщину, поверненню наших героїв, наших військовополонених додому, до сімей. Це надважлива робота, яку ви виконуєте і у такий спосіб, дійсно, захищаєте від імені українського парламенту наш народ і тих людей, які постраждали від акту агресії.

Дмитре Валерійовичу, водночас перед державою стоять виклики, коли порушуються права та свободи людини і громадянина. Зокрема є системні випадки порушень прав громадян співробітниками територіальних центрів комплектування, коли застосовуються непропорційна сила, спеціальні засоби, фізична сила тощо. Знаю, що стосовно цього ви на стороні права і закону, ви це фіксуєте і намагаєтеся вчиняти певні дії щодо відновлення порушених прав. Скажіть, яка тенденція...

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую за запитання. Шановні народні депутати! У 2024 році я отримав 1560 звернень від громадян України, які вважали, що їх права порушені під час проведення мобілізаційних заходів. Так, у нас дійсно, на мій погляд, погіршилася ситуація. Уперше в 2024 році відбулося офіційно недопущення моїх працівників, саме на рівні представника, до людини, яка, потребувала термінового захисту своїх прав.

З одного боку, ми бачимо, що тенденції посилюються, з іншого боку, я можу підтвердити, що за нашими офіційними документами поліпшилася, скажімо, юридична реакція зі сторони Міністерства оборони України і відповідних правоохоронних органів, відкриваються кримінальні провадження. Я бачу, що всі, хто порушує права людини, роблять це в незаконний спосіб. Точно настане час, коли вони отримають юридичну оцінку своїх дій.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Урбанському Анатолію Ігоровичу, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

УРБАНСЬКИЙ А.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 143, Одеська область, самовисуванець). Добрий день! Прошу передати слово Вікторії Гриб.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вікторія Гриб. Будь ласка.

ГРИБ В.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 105, Луганська область, політична партія «Опозиційний блок»). Дмитре Валерійовичу, дуже дякуємо вам за вашу роботу. Мені здається, на вашій посаді ви робите все, що можливо.

Є одне питання, яке нині дуже турбує наше суспільство. На превеликий жаль, деякі матері, які виїжджають за кордон із дітьми, не дають можливості батькам-чоловікам спілкуватися з ними, це велика проблема. Наприклад, є один випадок, коли така жінка пиячить, займається проституцією, її забрали до реабілітаційного центру, а батько не може виїхати і повернути свою дитину, тому що за місцевими законами він не має на це права. Я маю на увазі місцеві закони в Бельгії.

Дуже вас прошу вивчити такі випадки і допомогти батькам, щоб вони могли спілкуватися зі своїми дітьми, тому що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Дмитре Валерійовичу.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, пані Вікторіє. Дійсно, до нас надходять звернення від громадян України, які перебувають в Україні, що у них обмежене спілкування зі своїми дітьми. Є випадки, коли в українських родин за кордоном примусово вилучають дітей. Завжди існує відповідна реакція з боку нашої інституції. Ми навіть у 2024 році організували декілька окремих моніторингових візитів до країн – наших партнерів, але їхні інституції мають інше бачення, у них інше національне законодавство, як поводитися з дітьми у таких випадках.

Я дякую шановним народним депутатам за сприяння, бо разом із вами ми завжди втручаємося в ситуацію. Дякую також українським дипломатам. Кожна така ситуація під моїм особистим контролем.

Щодо ситуації в Бельгії ми розбираємося і тримаємо руку на пульсі.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чорний Дмитро Сергійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЧОРНИЙ Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 34, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Тарасу Тарасенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас Тарасенко. Будь ласка.

ТАРАСЕНКО Т.П., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний

багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Дякую вам за доповідь, тому що насправді права і свободи людини у нашій державі – це основа нашої свободи, боротьби за незалежність. І те, що ви, виступаючи перед парламентом, розкажете, як можна покращити захист прав і свобод людини, – це надважливо. Адже ми будемо приймати відповідні рішення для того, щоб постійно змінювати і покращувати ситуацію для наших громадян, забезпечувати їх права і свободи.

Також окремо хочу подякувати за ветеранський слот, яким ви займаєтеся. Знаю, що у Львівській області ви розробили інформаційний довідник ветерана. І запитання: чи плануєте ви поширювати таку інформаційну політику на інші області України?

Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дуже дякую, Тарасе Петровичу. Також дякую за співпрацю, яка у нас із вами ще з 2019 року. Недарма я сьогодні з трибуни українського парламенту згадав, що саме ви почали з 2019 року розробку нової реформи інституції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Дякую.

Щодо ветеранської політики. Це окремий напрям, який ми запустили. До речі, дякую, що ви активно берете в цьому участь. Є штатна радниця, яка займається цим питанням. За нашою ідеєю, це має бути розроблення інформаційних матеріалів. От на території Львівської області ми розробили довідник ветерана. Разом із шановними народними депутатами ми плануємо розповсюдити це в усіх регіонах України для того, щоб ветерани, люди, які захищають територіальну цілісність і незалежність держави з 2014 року, гідно оцінили дії влади стосовно них. Права ветерана – це питання номер один для всіх нас нині.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин Ярослав Романович, фракція «Голос». Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (*загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»*). Шановний пане Дмитре, дякую вам за роботу щодо звільнення військовополонених. У мене два коротких питання.

Перше. Дайте, будь ласка, визначення правозахисної діяльності, бо те, що було почуто у відповідь на запитання моєї колеги пані Наталії Піпи... Участь у конференціях ніколи не вважалася правозахисною діяльністю.

Друге питання більш глибоке. Понад 30 журналістів нині в ув'язненні, ви прекрасно знаєте цей список. Стосовно деяких із них є кричущі випадки. Наприклад, повернення тіла Вікторії Рощиної без частини органів чи відсутність лікування Ірини Данилович, чи ненадання інформації про місце перебування

пана Хилюка і пані Левченко. Підкажіть, будь ласка, можливо, є контакт через міжнародні організації з російською *ombudsperson*. Чи є можливість отримання цієї інформації? Які механізми ви застосовуєте?

Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую за запитання. Стосовно журналістів. Так, ми маємо окремий список українських журналістів, які перебувають у російському полоні. Через посередників я провів три раунди перемовин із російською стороною щодо повернення тіла Вікторії Роциної і вперше заявив про те, що в нас є офіційне підтвердження факту, що Вікторія Роцина померла внаслідок застосування тортур до неї у російській федерації. Список, на жаль, достатньо великий.

Є бажання міжнародних партнерів допомогти нам повернути українських журналістів, ми окремо проводимо цю роботу. На мій погляд, ми запропонували російській стороні дієвий механізм, як це зробити, якби у них було бажання повертати своїх, ми давно це зробили б. Але ми продовжуємо цю роботу. Вся інформація стосовно Дмитра Хилюка та всіх інших журналістів у нас є, ми знаємо, де вони, у якому стані...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Скороход Анна Костянтинівна, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

СКОРОХОД А.К., *член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»).* Дмитре Валерійовичу, насамперед хочу подякувати вам за роботу, за те, що ви робите для всіх наших військовослужбовців, які перебувають у полоні, і не тільки. У мене пару запитань.

Скажіть, будь ласка, ви знаєте, що після теракту в Оленівці вже третій рік важкопоранені військовослужбовці перебувають у полоні. Чи можемо ми якось посприяти їх поверненню? Що взагалі робиться для того, щоб повернути саме тяжкопоранених наших захисників?

І друге запитання. Є дуже багато скарг від членів сімей безвісти зниклих, що з ними немає нормального контакту з боку військових частин, керівництва військових частин. Чи можете ви взяти це питання на себе?

Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую. Щодо Оленівки. Ми неодноразово ініціювали проведення обміну важкопоранених і важкохворих українських героїв і героїнь. Уперше наприкінці 2024 року нам з російською стороною вдалося через посередників зафіксувати принципи повернення: насамперед повинні повертатися важкопоранені та важкохворі, далі українські героїні, які в російському полоні, третє, за принципом «хто довше в полоні, той раніше виходить». Ви знаєте,

що в Оленівці були поранені військовослужбовці бригади «Азов», військової частини 3057 Національної гвардії України. На жаль, є негативне ставлення з боку російської федерації до бригади «Азов», але ми ініціюємо окремі обміни цих військовослужбовців постійно.

Щодо спілкування родин із військовиками. За нашою ініціативою і нашим посередництвом неодноразово організовувалися зустрічі родин із керівництвом військових частин. Ми...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пушкаренко Арсеній Михайлович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ПУШКАРЕНКО А.М. Прошу передати слово Василевській-Смаглюк.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василевська-Смаглюк. Будь ласка.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 96, Київська область, політична партія «Слуга народу»).* Дякую. Шановний Дмитре Валерійовичу, хочу подякувати вам особисто і всій команді Уповноваженого з прав людини, а також усьому координаційному штабу, бо знаю, що лише командна робота може забезпечити гідний результат. Ми впевнені, що українська сторона вживає всіх заходів для якнайшвидшого повернення українців додому.

Як ви правильно вказали, лише понад 100 цивільних осіб було повернуто на територію України, а це, мабуть, 5 відсотків від загальної кількості. Які конкретно ще заходи ми можемо вжити для того, щоб повернути якомога більше цивільних додому? У Київській області лише лічені особи були повернуті. Чи може ще якась країна виступити посередником у цьому процесі? Чи можете ви розкрити більше деталей і дати надію родичам цивільних, які чекають своїх додому.

Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую за запитання. Дійсно, найважче повернути таку категорію громадян України, як цивільні. Якщо стосовно військовополонених існують Женевські конвенції і є основний посередник – Об'єднані Арабські Емірати, стосовно дітей – Міжнародна коаліція за повернення українських дітей і є посередник – Катар, то стосовно цивільних станом на сьогодні жодна країна офіційно не взяла на себе зобов'язання це робити. Ми продовжуємо діяти, шукати разом із Міністерством закордонних справ України таку країну. Існують попередні домовленості, очікуємо на результати.

Щодо кількості. За нашими даними, більш ніж 16 тисяч цивільних вважаються зниклими. У російському полоні підтверджено близько 1800 осіб. Ми неодноразово зверталися до російської сторони через посередників

з ініціативою повернути цивільних. Згідно з Женевською конвенцією є пряма норма, що росіяни не мають права затримувати цивільних, але, на жаль, немає відповіді, що робити, якщо вони це порушують. Це основна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Гузь Ігор, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка. Стоп!

Шановні колеги, час завершився. Перепрошую, Ігорю, але від групи ви можете потім виступити.

Шановні колеги, дякую. Давайте подякуємо нашому омбудсману (*Оплески*).

Шановні друзі, на трибуну для виступу запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Андрій Вікторович Задорожний. Будь ласка, Андрію Вікторовичу.

ЗАДОРОЖНИЙ А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановна президіє! Ще раз за головуючим повторю, що комітет на своєму засіданні 10 квітня 2025 року розглянув щорічну доповідь шановного Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році. Сконцентрую вашу увагу, що у доповіді відображено випадки порушення прав і свобод людини і громадянина, щодо яких Уповноваженим вживалися відповідні заходи, а також містяться рекомендації для органів державної влади і місцевого самоврядування.

За наслідками розгляду щорічної доповіді комітет зареєстрував проект постанови № 13170 від 14 квітня 2025 року, який Верховній Раді України рекомендовано прийняти у цілому. Прошу вас підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Шановні народні депутати, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп. Нагадую, для обговорення доповіді Уповноваженого з прав людини відводиться до 2 хвилин. Будь ласка, представники фракцій і груп, записуйтеся. Колеги, до 2 хвилин.

Від групи «Довіра» – Поляк Владіслав Миколайович.

Білозір. Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька

область, самовисуванець). Шановний пане Голово! Шановні українці! Шановні колеги! Щорічна доповідь Уповноваженого з прав людини – це не просто звіт, це дзеркало глибоких проблем щодо захисту прав людини в Україні під час повномасштабного вторгнення. Хочу подякувати Дмитру Валерійовичу і всій його команді за велику і дуже складну роботу.

У доповіді на понад 500 сторінок чітко зафіксовано, що майже 123 тисячі звернень надійшло до омбудсмана, на третину більше, ніж минулого року. Це свідчить про одне: громадяни очікують реального захисту, вони вірять, що звернення до Уповноваженого не формальність, а шанс на справедливість.

Я як представниця Вінницької області хочу сказати від імені людей на місцях, що їх права не завжди захищені, не завжди так, як написано в законах, виходить на практиці. Внутрішньо переміщені особи звертаються по допомогу через труднощі з житлом, відсутність компенсацій, непрозорість процедур. Це також стосується і родин військовиків, і ветеранів.

Наша депутатська група «Довіра» підтримує рекомендації, викладені у звіті. Це зокрема, і щодо захисту прав військовозобов'язаних, ветеранів, родин полонених, і необхідності збереження доступу до української освіти для всіх дітей: на тимчасово окупованій території, в Україні, в Європі, і посилення гарантій для людей з інвалідністю, дітей, які постраждали від війни.

Пам'ятаємо, що Україна бореться не лише за території, а й за цінності. Якщо ми прагнемо бути членом Європейського Союзу, наші стандарти захисту прав людини мають бути не декларацією, а щоденною практикою.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Павленку Юрію Олексійовичу, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні пане Голово, колеги! Шановний Дмитре Валерійовичу! Ми в цілому позитивно оцінюємо роботу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, його офісу, всієї команди. Навантаження на захисників прав людини та прав дитини в умовах воєнного стану, повномасштабної війни, і відповідальність, без сумніву, значно зросли. З'явилися нові форми порушень прав людини та прав дитини в Україні. Хотілося б відзначити відповідальне ставлення, швидку реакцію Уповноваженого з прав людини і його працівників на будь-яке звернення, що надходить від тих, хто потерпає і потребує швидкої оперативної допомоги, реагування на поновлення порушених прав чи то всередині країни, чи то зовні. Ми говоримо про тисячі переселенців, сім'ї полонених, зниклих безвісти, викрадених дітей, роботу стосовно їх повернення в Україну, дітей, які постраждали від військових дій і збройних конфліктів, від

психологічного, фізичного, сексуального насильства. Це те, що, на жаль, на сьогодні не може розробити уряд як форму ефективної роботи.

Також хотілося б побажати Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини більше концентруватися на реальному поновленні порушених прав. Багато повноважень через слабкість окремих органів влади, наприклад Міністерства соціальної політики України, перебрав на себе Уповноважений з прав людини, виконуючи часто функції держави, послаблюючи контролюючу функцію. У цілому бажаємо Уповноваженому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Степан Іванович Кубів, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Пане Голово, прошу передати слово Софії Федіні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Це добре, що хоча б раз на рік ми говоримо у Верховній Раді про права людини, бо зазвичай чинна влада робить усе, щоб відмовити громадянам України у базових правах людини. Уже не йдеться про московську федерацію, а саме про чинну владу, представлену Зеленським і монобільшістю.

У базових правах людини відмовляють лідеру опозиції, зокрема на неупереджене судочинство, презумпцію невинуватості, виконання своєї роботи як парламентарія.

У правах людини чинна влада відмовляє журналістам, переслідуючи їх, чинячи на них тиск, навіть більше – відключаючи опозиційні телеканали просто рішенням з Банкової без жодного на то документа і жодного пояснення.

Прав людини в Україні, виявляється, немає і у військовиків, тому що саме влада кидає бойових офіцерів в ув'язнення, у наручниках, знущаючись, відмовляючи у наданні медичної допомоги тільки через те, що вони посміли захищати Українську державу, а влада відчуває свою провину за непідготовку до відбиття повномасштабного вторгнення.

Прав людини, виявляється, немає і у представників органів місцевого самоврядування, тому що влада цинічно чинить тиск на них, намагаючись віджати і очолити фінансові потоки.

Прав людини немає в Україні і в підприємців, на яких так само чиниться безпрецедентний тиск, щоб вони покірно платили данину владі. Чи як? Навіщо все це робиться?

Мені дуже хотілося, щоб Верховна Рада нарешті перестала бути аморфною зеленою кнопкою, а відчула відповідальність перед своїми громадянами і дійсно почала захищати права людини в Україні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин Ярослав Романович, фракція «Голос». Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Власне, питань до роботи інституції Уповноваженого з прав людини у нас багато, це логічно. Але точно можна стверджувати, що ця інституція, незважаючи на всю аргументовану і часом неаргументовану критику, працює. Єдина проблема, що виклики нині стоять не лише у сфері прав людини в Україні. Переконалися, що ми будемо над цим працювати, активно контролюючи інституцію, яка нам підзвітна. До речі, я хотів би відзначити, що це, напевно, чи не єдина інституція, яка відповідно до закону щороку готує звіт. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини приходить з доповіддю і дає можливість ставити запитання.

Проблема в тому, що більшість питань, які виникли під час війни і особливо загострилися після початку повномасштабного вторгнення, стосуються міжнародного права. Справді, інституція зв'язана по руках, не маючи можливості добитися від росії звільнення цивільних полонених, яких не повинно бути. Можливо, нам варто переходити до активнішої позиції, не чекати, що світ усвідомить, а максимально добиватися зміни міжнародних базових конвенцій – Женевської, Гаазької, які насправді були запроваджені після Другої світової війни і вже не є актуальними.

Можливо, нам потрібно ініціювати, я дуже сподіваюся, що ми з паном Дмитром це питання відпрацюємо, підготовку певних київських протоколів, які дадуть змогу не лише нам, а й іншим країнам у час війни мати можливість застосовувати норми міжнародного права.

Сподіваюся, що пан Дмитро мене почув, ми над цим разом попрацюємо. Дякую за роботу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Молоток Ігор.
Батенко Тарас Іванович. Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець).* Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги! Шановний Дмитре Валерійовичу! Шановні друзі! Уповноважений Верховної Ради України з прав людини знає, як ніхто інший, що таке втрачати свою землю і свою домівку, тому що його рідна Волноваха майже вщент зруйнована російськими загарбниками. Ми на власні очі бачили результати роботи і Уповноваженого з прав людини, і співробітників його секретаріату зокрема щодо повернення

наших громадян, які опинилися на території держави-агресора або на тимчасово окупованих територіях України.

Ми не можемо не відзначити активну участь Уповноваженого з прав людини у фіксації порушень міжнародного гуманітарного права державою-агресором стосовно військовополонених і цивільних осіб, зокрема позасудових страт і тортур, порушень Женевської конвенції. Варто згадати і напружену та самовіддану роботу з родинами українських військовополонених і зниклих безвісти. Це важка праця. Слід згадати і про активну роботу Уповноваженого спільно з представниками інших органів, громадських організацій щодо повернення в минулому році 566 депортованих і примусово переміщених дітей з території російської федерації. Ми не можемо не згадати і про порушення, які мають місце в Україні з боку ТЦК під час мобілізації, цією роботою так само займається Секретаріат Уповноваженого з прав людини.

Друзі, нам треба пам'ятати про подальшу законодавчу підтримку цієї інституції, регіональну розбудову центрів захисту прав людини, зважаючи, що фінансова підтримка з українського бюджету цієї інституції є на одному з найнижчих рівнів серед державних інституцій. Цю ситуацію треба докорінно виправити.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні колеги! Шановний Уповноважений з прав людини! Сьогодні на зустрічі фракції ми мали предметну, ґрунтовну розмову з Уповноваженим і його командою стосовно того, що все-таки зроблено за останній рік після звіту. Справді, ми відчуваємо, що ця важлива інституція для захисту прав людини активізувала свою роботу на всіх напрямках, особливо щодо повернення українських військовополонених, підтримки родин безвісти зниклих. Також активізовано залучення міжнародних інституцій до повернення українських дітей. Це дуже важливо, бо звучить різна статистика, але за кожною цифрою доля української дитини і української родини. Ми дякуємо вам за це.

Важливе значення має захист прав громадян всередині держави, особливо після введення режиму воєнного стану. І Уповноважений, і його команда, як на мене, роблять багато, хоча і недостатньо, для того, щоб захистити кожного. Важливо, що є реакція. Ми вітаємо те, що чи не вперше була жорстка реакція на обмеження прав людей щодо отримання військових пенсій та чорнобильських доплат. Уперше була жорстка реакція Уповноваженого на прийнятий бюджет,

яким обмежено права, що категорично заборонено Конституцією України. Надіємося, що уряд зробить з цього висновки.

Ми бажаємо вам, пане Дмитре, і вашій команді заспокоїтися тоді, коли кожна українська людина повернеться з полону, коли її знайдуть і буде справедливість.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Завершальний виступ від фракції «Слуга народу» – Штепа Сергій Сергійович. Будь ласка.

ШТЕПА С.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (одномандатний виборчий округ № 77, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Прошу передати слово Максиму Ткаченку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Ткаченко. Будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Вітаю, колеги! Вітаємо, Дмитре Валерійовичу! Дякуємо за системність. Дякуємо за професіоналізм. Вивчаємо уважно сьогодні з самого ранку вашу щорічну доповідь і дякуємо за цю традицію. Ще раз скажу, не тільки за системність у доповідях у стінах парламенту, а й постійні доповіді про стан виконання ваших рекомендацій усім державним інституціям. Це, дійсно, для всіх органів влади приклад того, як напрацьовувати звіт про виконання, перевіряти статус виконання, а не просто щось приймати. Наприклад, ми як парламент приймаємо закони для внутрішньо переміщених осіб, а потім просто виконавча гілка влади, як то кажуть, «кладе» і на нас, і на закони, і на наших людей.

Дякую вам за вашу розвинену, дійсно, мережу представництв по всій країні. Хочу сказати колегам (це сто відсотків), якби не представники Офісу Омбудсмана України по всій країні, якби не їх людяність і небайдужість до переселенців, то більшість областей просто пасли б задніх з цього напрямку. Дуже вам дякую. Безумовно, я розумію, що в тому числі все-таки те, що ви людина, на жаль, з тимчасово окупованої території, теж мало значення.

Дякую вам ще раз за повагу до парламенту, до народних депутатів. Я спостерігав кожену вашу поїздку в регіони. Присутність наших колег народних депутатів України, думаю, свідчить про те, що кожен у цьому залі це цінує і поважає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили виступи від депутатських фракцій і груп.

Прошу записатися на виступи народних депутатів, відводиться до 4 хвилин. Будь ласка, записуйтеся на виступи.

Кубів Степан Іванович. Будь ласка.

КУБІВ С.І. Шановний пане Голово, прошу передати слово Гончаренку Олексію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Шановні колеги, я хочу подякувати Уповноваженому з прав людини за ту роботу, яку він виконує. Але, друзі, давайте будемо відверті, цього недостатньо. Я мав можливість ставити запитання і знаю, що співробітники Офісу Уповноваженого з прав людини працюють, вони намагаються щось змінити. На жаль, інструментарію недостатньо і проблематика накопичується.

Візьмемо тільки один напрям – «бусифікацію». Сьогодні Уповноважений сказав про те, що є величезні проблеми у сфері порушення прав людини щодо мобілізації. Це, знаєте, такий правильний, зрозумілий і гарний опис. Простіше кажучи, це ганебна «бусифікація», яка продовжується в Україні. Лише за вчора десятки, якщо не сотні нових відео. Це божевілля, що відбувається. І не може Уповноважений з прав людини це зупинити.

Хто може це зупинити? Я назву це прізвище – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України, Президент України Зеленський. Йому повністю підпорядковуються Збройні Сили України, включно з усією системою ТЦК. Уся система ТЦК – це військовики, які виконують накази, у цьому суть військової служби. Якщо вони так діють, то такі накази мають. Їм просто доводяться плани, які вони повинні виконати будь-якою ціною. От, власне, і все.

Паралельно з цим будується колосальна корупційна піраміда. Кожна людина в Україні знає, скільки коштує, щоб тебе відпустили з бусику – дець 1 тисяча доларів, щоб уже відпустили з ТЦК – від 5 до 10 тисяч і так далі. Це ганьба, яку треба зупинити. І може це зробити одна людина, повторюю.

Тож я звертаюся до Президента Зеленського із закликом негайно зупинити «бусифікацію», зупинити порушення прав людини у цій сфері, зруйнувати цю корупційну піраміду і не брати з неї...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саврасов Максим, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

САВРАСОВ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Миколі Леонідовичу Княжицькому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Сьогоднішнє голосування буде авансом людині, на якій лежить надзвичайно велика відповідальність. Ми мали дуже позитивний досвід роботи з Уповноваженим з прав людини, зокрема, коли це стосувалося звільнення наших полонених. Він завжди цим займався, опікувався і намагався виконувати свою роботу чесно.

У нас також є і не дуже хороший досвід, зокрема, коли говоримо про кандидатуру на посаду Уповноваженого із захисту державної мови, про це сказали колеги раніше. Коли готували закон, то передбачали, що на цій посаді має бути людина із правозахисним досвідом. Якби сам пан Лубінець погодився, то це була б дуже гарна кандидатура, зважаючи, що він із Донеччини. Проте кандидатура, яку він подав, це, може, і хороша, і достойна людина, але досвіду такого не має. Сподіваємося, що ця ситуація буде виправлена.

Також надіємося, що у співпраці з Уповноваженим з прав людини наш Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики зможе нарешті добитися прийняття мого законопроекту про демографію, яким віце-прем'єр-міністр буде зобов'язаний займатися не лише біженцями, а й долею внутрішньо переміщених осіб, проблемами з народжуваністю в Україні та співпрацею з українською діаспорою.

Нині справа Уповноваженого – захищати права кожного українця, кожного, хто виїхав із місця, де жив раніше, кожного, хто виїхав з України. Ми їх повернемо тільки тоді, коли їх права в Україні будуть повністю захищені, коли вони будуть знати, що верховенство права, свобода слова в Україні – найголовніше.

Коли суди не працюють, саме на Уповноваженому з прав людини велика відповідальність, щоб не застосовували необґрунтовано санкції проти громадян України, щоб не закривали телевізійні канали, щоб суди нарешті почали працювати ефективно, захищаючи права людини, а не діяло телефонне право.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, розгляд щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини завершено. Переходимо до прийняття рішення. Прошу колег зайняти свої місця.

Шановні колеги, відповідно до пункту 17 частини першої статті 85 Конституції України, статті 232³ Регламенту Верховної Ради України, статті 18 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році» ([№ 13170](#)) у цілому.

Шановні колеги, готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Будь ласка, покажіть по фракціях і групах.

Дякуємо, Дмитре Валерійовичу, за вашу роботу. Оцінка на табло. Спасибі. Успіхів вам!

Шановні колеги, рухаємося далі.

Наступний проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав і міжнародних організацій щодо справжніх намірів російської федерації продовжувати агресивну війну на знищення України» ([№ 13228](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього проекту постанови до порядку денного. Прошу голосувати.

«За» – 276.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 227.

Рішення прийнято.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, до слова від авторів запрошується Голова Верховної Ради України Руслан Олексійович Стефанчук (*Оплески*).

СТЕФАНЧУК Р.О., Голова Верховної Ради України (*загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»*). Вельмишановні колеги, на ваш розгляд пропонується проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав і міжнародних організацій щодо справжніх намірів російської федерації продовжувати агресивну війну на знищення України».

Насамперед з цієї трибуни я хочу подякувати усім колегам, які підписали і підтримали цей проект постанови. Сьогодні дуже важлива позиція парламенту стосовно того, що відбувається, важливо доносити її до наших міжнародних партнерів. Російська федерація, країна-агресор, пропонує різні мікроперемир'я, маскуючи свої справжні наміри, продовжуючи обстрілювати міста України, такі як Київ, Харків, Херсон, Одеса, Суми та інші.

Шановні колеги, вважаю, що дуже важливою є позиція Верховної Ради, ми маємо вчергове звернутися до наших колег із закликом: пришвидшити процес надання Україні достатньої кількості систем протиповітряної оборони; збільшити фінансову допомогу для забезпечення макрофінансової стабільності; активізувати зусилля задля розслідування злочину агресії, воєнних злочинів, інших міжнародних злочинів, зокрема аж до створення міжнародного трибуналу, а також продовжити плідну і скоординовану роботу над забезпеченням ефективних гарантій безпеки для України, які мають стати ключовим елементом будь-якої мирної угоди.

Шановні друзі, Україна хоче миру понад усе, але миру справедливого і тривалого. Ми не повинні забувати і не маємо дати забути про це нашим міжнародним партнерам.

Дякую за увагу. Прошу підтримати. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Для співдоповіді запрошується голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Мережко Олександр Олександрович. Будь ласка.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! За дорученням Голови Верховної Ради України та відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України комітет на своєму засіданні 30 квітня 2025 року розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав і міжнародних організацій щодо справжніх намірів російської федерації продовжувати агресивну війну на знищення України», внесений народними депутатами України Стефанчуком, Корнієнком, Кондратюк та іншими.

Метою проекту постанови Верховної Ради України є прийняття Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав і міжнародних організацій щодо справжніх намірів російської федерації продовжувати загарбницьку війну на знищення України у зв'язку з масованими ракетними атаками російської федерації проти мирного населення та цивільної інфраструктури України.

В умовах тривалої збройної агресії російської федерації проти України, збільшення кількості ракетно-бомбових обстрілів та їх неймовірної жорстокості, спрямованої проти цивільних громадян України, зокрема у Києві, Харкові, Дніпрі, маніпуляцій держави-агресора заявами про припинення вогню та готовності до миру є необхідність звернути на це увагу міжнародної спільноти та консолідувати підтримку нашої держави.

Звернення містить важливі заклики пришвидшити процес надання Україні достатньої кількості систем протиповітряної оборони з метою стримування російського терору та збільшити інвестиції в українську оборонну промисловість з урахуванням наявних можливостей використання заморожених російських активів.

Шановні колеги, прошу підтримати рішення комітету та прийняти запропонований проект постанови із врахуванням техніко-юридичних правок.

Дякую за увагу.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Шановні колеги, для обговорення цього проекту постанови прошу представників фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається Наливайченку Валентину Олександровичу, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина». Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний пане Голово! Шановні пані та панове! Дорогі наші захисники! Звертаючись до всього світу, до всієї антипутінської коаліції, Україна чітко фіксує позиції в національних інтересах і щодо нашого виживання як демократичної країни, а також цілого цивілізованого світу. Ми наголошуємо на головному, що разом із нашими партнерами – Європейським Союзом та Сполученими Штатами Америки будемо наполягати на повній деокупації тимчасово окупованих територій України. Раз.

Два. Ми наполягатимемо і обов'язково доб'ємося початку роботи міжнародного трибуналу щодо злочинів проти людяності, злочинів проти українців на нашій рідній землі.

Три. Ми дякуємо тим міжнародним партнерам, які вже нам допомагають, і доб'ємося, щоб кожна українська дитина повернулася додому, а кожен кат, кожен викрадач, кожен агресор, який вчиняв і вчиняє злочини проти українських дітей, був покараний.

Для нас, фракції «Батьківщина», як і для всієї Верховної Ради України, це і є головним завданням роботи в парламенті. Виступаючи в сім'ї Європейської

народної партії, лідер партії «Батьківщина» саме на цьому наголошувала і тепер наголошує, що міжнародні партнери мають підтримати виживання країни, те, щоб Україна стала членом Європейського Союзу, зайнявши гідне місце, з гідним доробком, зі славетною історією та історією перемоги, якої ми прагнемо і яку розділимо з усім Європейським Союзом.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Слово надається народній депутатці Никорак Ірині Петрівні, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

НИКОРАК І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці, сьогоднішнє звернення – це не просто дипломатичний документ, це чіткий сигнал міжнародним партнерам: ми боремося і розраховуємо на ваші рішучі дії проти держави-терориста. З 2014 року команда Порошенка закликає усіх: не вірте путіну і не бійтеся путіна! Поки з уст нелюдів лунають слова про готовність до переговорів, на мирні українські міста летять сотні дронів і ракет. Ці обстріли – намагання залякати і знищити українців як націю.

Ми звертаємося до парламентів та урядів партнерів із чіткими вимогами: більше зброї, більше санкцій, більше рішучості. При цьому влада не повинна забувати, що внутрішня єдність – ключова запорука не те що нашої перемоги, а банально виживання.

Саме тому ми не можемо мовчати про політичні переслідування опозиції. Превентивні санкції проти Петра Порошенка – це удар не по політику, а по єдності держави. Це удар по силах оборони, влада позбавляє їх допомоги від найбільшого приватного благодійника. Нагадаю, Порошенко передав допомоги на 7 мільярдів гривень із власних коштів. Зрештою це також удар по наших євроатлантичних амбіціях, бо цивілізований світ не візьме в союзники того, хто використовує превентивне правосуддя. Це не про демократію. Тож замість санкцій має бути вдячність і підтримка, бодай не заважайте, зважаючи, що Порошенко передусім виправляє ваші помилки, зокрема і на міжнародному треку.

Буквально вчора на Конгресі Європейської народної партії схвалено надзвичайну Резолюцію «Солідарність з Україною», якої добивався Порошенко.

Цим документом зміцнюється антипутінська коаліція в Європейському Союзі для досягнення справедливого і тривалого миру, тому що Європейська народна партія – це не просто найбільша партія Євросоюзу, це партія, члени якої нині очолюють Європейську комісію, Європейський парламент, більшість країн Європи. Якщо ваша ціль – сталий і справедливий мир, то ви маєте об'єднати усі патріотичні сили.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Піпа передає слово Юрчишину Ярославу Романовичу. Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Від нашої фракції «Голос» ми дякуємо ініціаторам і, звісно, будемо підтримувати цей проект постанови. Дуже важливо, що в цьому напрямі Верховна Рада проявляє суб'єктність і активно працює з нашими міжнародними партнерами. Також надзвичайно важливо, щоб такі постанови були основою політики, а не лише нашою позицією. Тому я звертаюся до Голови Верховної Ради України з пропозицією дати протокольне доручення Апарату Верховної Ради України надати інформацію про те, скільки і в які парламенти були надіслані звернення, який зворотний зв'язок ми отримали, щоб активно працювати і в цьому напрямі.

Хочу нагадати недавній наш досвід. Ми з головою Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань підготовки проекту основних засад державної політики України щодо взаємодії з національними рухами малих та корінних народів Російської Федерації пані Марією Мезенцевою-Федоренко ініціювали проект і парламент прийняв Постанову «Про визнання геноциду черкеського (адигського) народу, вчиненого Російською імперією». Лише після запиту народних депутатів ті кроки, які мав здійснити Кабінет Міністрів України, були зроблені та відповідно отримані результати, оскільки почали надаватися рекомендації нашим міжнародним партнерам.

Дуже прошу, друзі, давайте контролювати, наскільки ефективні наші постанови, бо лише так вони будуть справді дієвою і змістовною зброєю. Прошу це зафіксувати, пане Голово.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ярославе Романовичу.

Прошу Апарат Верховної Ради України підготувати таку інформацію і повідомити про це народних депутатів України.

Запрошую до слова народного депутата Михайла Миколайовича Папієва. Будь ласка.

Після цього ще буде виступ Лукашева, і переходимо до голосування.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати України! Шановні громадяни України! Депутатська група «Платформа за життя та мир» підтримує це звернення. Я закликаю всіх народних депутатів України проголосувати за нього, щоб це стало дороговказом для спілкування з нашими колегами – парламентаріями країн Європейського Союзу, конгресменами та сенаторами Сполучених Штатів Америки, щоб ми механізмами парламентської дипломатії підтримали зусилля Президента України із встановлення всеохоплюючого, сталого та справедливого миру.

Шановні колеги, прошу вас підтримати проект постанови. Рухаємося вперед!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Лукашеву. Будь ласка.

Потім ще виступить Пушкаренко від фракції «Слуга народу», і голосуємо.

ЛУКАШЕВ О.А., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 113, Луганська область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Ми розглядаємо надзвичайно важливий документ, який спрямований на те, щоб донести світу правду про справжні наміри російської федерації, яка продовжує свою жорстоку війну проти України. Це наш голос, який має бути почутий у кожному куточку світу, де поважають свободу, демократію та міжнародне право. Необхідно показати, що росія не зупиняється у своїй агресії, незважаючи на всі її заяви про мир.

Зверненням ми закликаємо наших міжнародних партнерів до рішучих дій: надати Україні достатню кількість систем протиповітряної оборони, збільшити фінансову підтримку, інвестувати в нашу оборонну промисловість і допомогти у відбудові зруйнованої економіки. Це конкретні кроки. Це допоможе захистити наших людей, наші громади від щоденних ракетних атак, від бомб.

Депутатська група «Відновлення України» підтримує це звернення Верховної Ради.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Пушкаренко Арсеній Михайлович. Будь ласка.

Потім голосуємо, шановні друзі.

ПУШКАРЕНКО А.М. Шановна президіє! Шановні колеги! Дорогі українці! Дійсно, ми вже другий місяць спостерігаємо, як російська федерація (11 років, уже 12-й) демонструє своє прагнення до миру. Немає жодного прагнення, військові злочини продовжуються щодня, обстрілюються наші міста, зокрема Дніпро, Суми, Харків, Одеса, Київ, гинуть мирні громадяни, діти.

На жаль, нині всі зусилля України і партнерів з досягнення миру розбиваються об жорстокість, цинізм і антилюдяність путіна та російської федерації.

Цим зверненням ми просимо уряди, парламенти і міжнародні організації держав світу посилити військову, фінансову, гуманітарну, політичну підтримку України. Тільки так ми зупинимо агресора.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги... *(Шум у залі)*.

А, ще Бакунець, 1 хвилина. Будь ласка.

Далі голосуємо, шановні друзі.

БАКУНЕЦЬ П.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»)*. Шановний пане Голово! Шановні народні обранці! Звичайно, ми віримо, що наші міжнародні партнери так, як і кожна українська родина, особливо родини наших захисників, хочуть миру, Україна хоче миру. Кожна родина запитує щодня на різних теренах про те, коли нарешті настане мир.

Добре, що ми робимо це звернення, бо лише допомога міжнародних партнерів зброєю зміцнить нашу армію, а відтак забезпечить сталий мир. Добре, що ми нарешті маємо суб'єктність парламенту, звертаємося. Вірю, що ми також матимемо суб'єктність парламенту для контролю над урядом, приймемо зміни до Регламенту Верховної Ради України і зможемо змусити уряд звітувати перед нами за виконану роботу, зокрема і на міжнародному рівні, за укладені договори, які цими днями...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав і міжнародних організацій щодо справжніх намірів російської федерації продовжувати агресивну війну на знищення України» ([№ 13228](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

По фракціях і групах покажіть, будь ласка.

Рухаємося далі, шановні колеги.

Наступний проект Постанови «Про деякі питання реалізації у 2025 році Постанови Верховної Ради України «Про Премію Верховної Ради України

найкращим учасникам зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» ([№ 13161](#)). Але вчора ми прийняли рішення про те, щоб об'єднати обговорення і розглянути за скороченою процедурою цей проект разом із проектом Постанови «Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2024 рік» ([№ 13211](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про об'єднання обговорення і розгляд за скороченою процедурою проектів постанов № 13161 і № 13211. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 248.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова заступника голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій Колебошина Сергія Валерійовича. Доповідь щодо проекту постанови № 13161. Ви виступатимете і від авторів, і від комітету, тому до 4 хвилин, і прошу ознайомити нас із рішенням комітету. Будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 140, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні президіє і колеги! У 2021 році тут, у залі засідань, ми з вами прийняли рішення про підтримку найкращих випускників наших шкіл, які складають зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО), про присудження премії Верховної Ради для таких дітей. У тому ж році майже 50 найкращих випускників, які склали зовнішнє незалежне оцінювання на 200 балів із двох або трьох предметів, дійсно, отримали цю підтримку від Верховної Ради, від нашої держави.

Після початку повномасштабного вторгнення у 2022 році формат складання зовнішнього незалежного оцінювання змінився. Тепер зовнішнє незалежне оцінювання проводиться у форматі національного мультипредметного тесту (НМТ). Тест містить одночасно чотири блоки завдань, три з яких це обов'язкові навчальні предмети – українська мова, історія України і математика, а четвертий – на вибір. Міркування зрозумілі. Це безпекові та організаційні питання, можливість скласти ЗНО у форматі НМТ для дітей, які перебувають за кордоном, сподіваюся, тимчасово. Присудження такої премії стало де-факто неможливим, оскільки механізми, які були закладені нами у 2021 році, вочевидь при такому способі організації процесу зовнішнього незалежного оцінювання не можуть бути задіяні. Відповідно у 2022, 2023 і 2024 роках ми із вами тут голосували постанови, якими це рішення було відтерміновано, фактично ця премія не присуджувалася, оскільки, знову повторюю, це неможливо з позиції того формату, в якому нині складається зовнішнє незалежне оцінювання.

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на своєму засіданні 7 квітня цього року вчергове, на жаль, уже четвертий раз, розглянув це питання і вносить на розгляд сесійної зали відповідний проект постанови із пропозицією знову не присуджувати премію найкращим учасникам

зовнішнього незалежного оцінювання, враховуючи той формат, у якому нині це проводиться.

Закликаючи вас, на жаль, підтримати цей проект постанови, я лише сподіваюся, що в наступному році в цьому сесійному залі ті народні депутати, які тут будуть працювати, тобто Верховна Рада України вже розгляне питання підтримання проекту постанови про присудження премії нашим найкращим учням.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова Колюха Валерія Вікторовича щодо проекту постанови № 13211. Він теж виступатиме і від авторів, і від комітету. Валерію Вікторовичу, до 4 хвилин. Будь ласка.

КОЛЮХ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 92, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні колеги! Щороку Верховна Рада України на виконання Постанови Верховної Ради України «Про Премію Верховної Ради України молодим ученим» приймає рішення преміювати 50 номінантів на цю почесну премію. Цього року об'єднана конкурсна комісія, до складу якої входять експерти з усіх галузей науки, рекомендувала Комітету з питань освіти, науки та інновацій номінувати на почесну Премію Верховної Ради України молодим ученим 49 номінантів із 50, які передбачені відповідною постановою.

Комітет на своєму засіданні 24 квітня 2025 року ухвалив підтримати запропоновані кандидатури для присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим, відповідно прийняв рішення рекомендувати включити проект постанови № 13211 до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання і за наслідками його розгляду прийняти за основу та в цілому.

Колеги, прошу підтримати молодих учених. Це та мотивація, яка дасть їм можливість надалі проводити наукові дослідження, і це той мінімум, який ми можемо їм гарантувати, підтримуючи нашу науку.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, для спільного обговорення обох проектів постанов прошу представників фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Артур Володимирович Герасимов, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Прошу передати слово Ростиславу Павленку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ростислав Павленко. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М., *член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Дякую. Шановні друзі! Це ті проекти постанов, за які буде голосувати фракція «Європейська солідарність». Думаю, що вони, як це часто буває із рішеннями Комітету з питань освіти, науки та інновацій, об'єднують зал. На жаль, цього року ми так само маємо відтермінувати питання щодо визначення найкращих учнів, які складають ЗНО. Дуже сподіваємося, що відновиться і саме ЗНО, і, власне, винагородження найкращих учасників.

Сьогодні, колеги, саме щодо теми підтримки молодих учених (про це другий проект постанови) ми маємо розуміти, що вже потрібно підтримувати українську науку і не лише преміями. У довгій війні, а виходить так, що війна ще триватиме, бо ми бачимо, що російський агресор не має наміру зупинитися, технологічна перевага – це чи не єдине, що може гарантувати перемогу.

Підтримка досліджень, скорочення ланцюжку між дослідженням, випробуванням, виробництвом і запуском у війська – це той фактор перемоги, те, що Верховна Рада зобов'язана підтримати. Це означає знаходити будь-які способи для підтримки науки і зв'язків науковців з армією, спрямувати кошти не до якихось посередників, а прямо бригадам, щоб вони могли формувати замовлення. Це чи не найефективніший спосіб залучити кошти, скоротивши безпосередньо ланцюжок між розробкою і військами.

Перегляд бюджету... До речі, нам так поки що і не показали угоду про мінерали, вона має бути в парламенті, треба розуміти, у який спосіб спрямувати кошти на науку, а не втратити їх на черговому крадівництві. І загалом бюджет. Неприпустима історія, коли відбувається економія на науці та освіті, тому що це мають бути наші пріоритети.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута, як я розумію, передає слово Івану Григоровичу Кириленку. Будь ласка, Іване Григоровичу.

КИРИЛЕНКО І.Г., *член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Я хочу звернути увагу на те, що це, здається, технічні речі, два проекти постанов: одним – відтерміновується, переноситься реалізація у зв'язку зі страшними подіями, які ми переживаємо, а другим – присуджуються прекрасні премії. Друзі, давайте не технічно дивитися на дуже серйозні речі.

Відтермінуючи, переносючи реалізацію Постанови «Про Премію Верховної Ради України найкращим учасникам зовнішнього незалежного

оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти», ми повинні дивитися глибше. Якість освіти значно впала і продовжує падати, деякі вищі наступного року залишаться без абітурієнтів, особливо медичні заклади освіти, тому що для вступу туди потрібно набрати дуже високий бал.

Друзі, вихід у тому, щоб реформувати середню освіту в напрямі ліцеїв, – це не зовсім правильний шлях, це не сприймається освітянською спільнотою та суспільством. Почати треба з основного, базового, – заробітної плати вчителя. Учитель, який вперше переступає поріг школи отримує 8 тисяч гривень. Друзі, мало назвати це ганебним і неприпустимим, треба діяти. Ми скоро почнемо працювати над Державним бюджетом України на наступний рік. Зрештою цю проблему треба розв'язувати. Якісної освіти без оцінки роботи вчителя, достойної, гідної оцінки, не буде.

Другий проект постанови щодо премії молодим ученим. Зрозуміло, що понад 180 тисяч гривень – це прекрасно. Друзі, але середня заробітна плата в Києві в усіх сферах і галузях наближається до 30 тисяч гривень, а в системі академії наук – 12 тисяч гривень із копійками, у 10 разів менше, ніж передбачено базовим Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також у 15 разів менше, ніж в Європейському Союзі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Іване Григоровичу.

Юрчишин Ярослав Романович передає слово Піпі. Правильно?

Піпа Наталія Романівна. Будь ласка.

ПІПА Н.Р. Дорогі українці! Насправді галузь освіти і науки нам треба вже не підтримувати, а рятувати. Те, що ми бачимо, і сьогодні, коли ми говоримо про перенесення премії найкращим учасникам ЗНО... Насамперед я хочу звернутися до батьків і дітей. У нас масово, багато дітей віком 16-17 років виїжджають за кордон. Звертаюся передусім до них. Так, наша система освіти не найкраща у світі, але і не найгірша. Коли ми матимемо справедливий мир і відновлення, в країні буде багато перспектив. Те, що ми не знижуємо мобілізаційний вік з 25 років, – насправді теж дуже велика цінність, це важливо з позиції того, чому ми закликаємо залишатися в Україні. Це одна з найкращих підтримок Збройних Сил України – залишатися, допомагати і працювати. Так, тут чекають перспективи. Ми здивували світ своєю силою, своїм оновленим військово-промисловим комплексом і зможемо дивувати далі.

Загалом, коли я кажу про систему освіти, справді, ми маємо підсилити спроможні інституції в науці та освіті, підвищити заробітні плати і зберегти в галузі найкращих. У систему освіти і науки ідуть найкращі, які спроможні реалізуватися і в інших галузях. Нам потрібно це переосмислити. Комітет дуже багато над цим працює. Так, нам часто необхідно приймати непопулярні рішення, зокрема, коли ми не всім роздаємо однакову кількість грошей, а підсилюємо тих, хто спроможний дати результат.

Так само я закликаю щодо змін у зовнішньому незалежному оцінюванні. Пропоную повернути державну підсумкову атестацію, бо ми не маємо замірів ані в четвертому класі, ані в дев'ятому щодо результатів навчання наших дітей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Арешонков Володимир Юрійович, група «Довіра». Будь ласка.

Шановні колеги, після цього голосуємо. Прошу запросити народних депутатів до залу.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Мій виступ буде в унісон із попередніми виступами і думками народних депутатів. Депутатська група «Довіра», безперечно, підтримує прийняття цих проектів постанов. Єдине, нас дещо засмутило, що найкращих учасників зовнішнього незалежного оцінювання ми з технічних причин, зрозуміло, не можемо відзначити. Шкода, тому що це, дійсно, надзвичайно талановиті, працездатні діти, це наша молода еліта. Потрібно буде все-таки думати над тим, як їх відзначити.

Коли ідеться про молодих учених, я абсолютно підтверджую тезу, що ми з великою тривогою стежимо за тими процесами, які відбуваються в українській науці: від'їзд представників багатьох наукових шкіл, відтік саме молодих кадрів. Усе це, справді, призводить до зниження якості в цілому нашої системи освіти і науки.

Я хочу нагадати, що минулого року ми порушували питання про те, щоб підтримати наші галузеві академії наук, зокрема Національну академію педагогічних наук України, інші профільні академії. Річ у тому, що члени-кореспонденти, академіки отримують нині мізерні доплати від держави, це, знаєте, смішні цифри, але це і знак неповаги або недостатньої поваги до тієї ролі, яку відігравали і відіграють ці люди, ці діячі в розвитку української науки. Давайте активніше долучатися до цих питань.

Група «Довіра» буде підтримувати ці проекти постанов.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще виступить Мамка, 1 хвилина, і після цього голосуємо. Прошу підготуватися до голосування.

Будь ласка, Григорію Миколайовичу.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, я хотів би звернути увагу, що ці два проекти постанов до освіти

не мають жодного стосунку. Першим проектом постанови ми призупиняємо проведення конкурсного відбору на присудження тих заохочень, які раніше, до війни, давали, а другим – визначаємо критерії та кількість молодих учених, яких хочемо заохотити.

Зазначу, що заохочення на державному рівні – це механізм державного регулювання, але ми також повинні вказати напрями, пріоритети, за що хочемо на конкретний рік заохотити молодих учених.

Чомусь, на жаль, хочу наголосити на цьому, не звернули уваги на наукові роботи у військовій сфері, що в майбутньому дало б можливість виготовляти те чи інше новітнє озброєння, яке ми могли і повинні були б виробляти в Україні. Давайте все-таки звернемо увагу на ці дослідження...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу підготуватися до голосування. Я буду по черговому ставити на голосування ці проекти постанов.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про деякі питання реалізації у 2025 році Постанови Верховної Ради України «Про Премію Верховної Ради України найкращим учасникам зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» ([№ 13161](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 269.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2024 рік» ([№ 13211](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Так, це другий проект постанови.

З процедури – Железняк. Будь ласка, Ярославе Івановичу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Пане Голово, під час виступу, якщо не помиляюся, Ростислава Павленка я почув зауваження, що вчора було підписано угоду про копалини, але парламент її не бачив. Повідомляю, що ви можете її вчергове подивитися на моїй сторінці у *Telegram* або в засобах масової інформації...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури?

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Хоча, мені здається, що український парламент мав би отримати її навіть до підписання від урядовців.

Моє питання з процедури. Може, ми завтра все-таки змінимо тему «години запитань до Уряду» з питань екології на щось актуальніше, наприклад заслухаємо Прем'єр-міністра України, який пояснить, що ж далі буде відповідно до угоди. Мені здається, це просто логічно зробити і для уряду, і для коаліції, і, відверто, для хоч якогось збереження парламентаризму.

Я вношу пропозицію: завтра першим питанням заслухати Прем'єр-міністра України щодо підписаної угоди про копалини, а далі продовжити «годину запитань до Уряду». Якщо можете, поставте цю пропозицію на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ярославе Івановичу, все-таки «година запитань до Уряду» відбувається за процедурою, яка дуже чітко виписана в Регламенті Верховної Ради України. Рішення було прийнято відповідно до Регламенту, особи, які запрошені на завтра, будуть готуватися до зазначеної теми і так далі.

Стосовно Прем'єр-міністра. Думаю, що це не велика таємниця, сьогодні всі... *(Шум у залі)*. Можна, Ярославе, я договорию. Сьогодні всі представники фракцій і груп зустрінуться з Прем'єр-міністром щодо питання, про яке ви сказали. Якщо за результатами цього... *(Шум у залі)*. Зокрема щодо цього та багатьох інших питань. Якщо буде прийнято якесь інше рішення, я поінформую.

Ярославе Івановичу, що у вас із процедури? Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Пане Голово, я поважаю вибір коаліцією теми екології для «години запитань до Уряду». Давайте казати відверто, я це не сприймаю, мені здається, що це трохи дурниця, але поважаю.

Яка моя пропозиція? У будь-якому разі завтра в ложі уряду буде Прем'єр-міністр України, тому я пропоную таке: спочатку дати йому згідно з процедурою, наскільки я пам'ятаю, 5 хвилин для виступу і представлення позиції. Вибачте, але я хотів би особисто почути деякі речі про цю угоду. Ще раз скажу, мені здається, тут ми з вами маємо спільну позицію, що не повинен український парламент від мене, опозиційного народного депутата, або зі ЗМІ отримувати текст цієї угоди, інформація має бути від уряду. На жаль, уряд цього не зробив. Це неповага до парламенту.

Моя пропозиція така: спочатку заслухати доповідь Прем'єр-міністра щодо цієї угоди, 5 хвилин, а далі – «година запитань до Уряду». Я не думаю, що 5 хвилин вплине на процес.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Івановичу, я поставлю цю пропозицію на голосування, вона мені зрозуміла. Єдине, давайте будемо відверті один з одним, питання регламентації тих чи інших міжнародних договорів визначається Конституцією України і Законом України «Про міжнародні договори України». Якщо ця процедура не витримана, а я не бачив у ній якихось інших речей, які прописані, ми сьогодні про це запитаємо Прем'єр-міністра, я вам це гарантую.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію народного депутата Железняка. Прошу голосувати.

«За» – 224.

Рішення прийнято.

Будь ласка, підготуйте інформацію про прийняте рішення.

Шановні колеги, ідемо далі.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до статей 7 та 13 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» ([№ 12255-1](#)). Це друге читання.

Запрошую до доповіді пані Ірину Никорак. Ви ж доповідаєте щодо цього проекту, правильно, Ірино? Доповідь пані Ірини, 3 хвилини, і голосуємо. Будь ласка.

Ще Дмитро Олександрович буде?.. Добре.

Пані Ірина – 3 хвилини, потім – Дмитро Разумков, і голосуємо.

НИКОРАК І.П. Шановні колеги, сьогодні ми розглядаємо надзвичайно важливий законопроект, який спрямований на вдосконалення регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану. На жаль, війна вносить свої корективи і має глибокий та багатовимірний вплив зокрема і на трудові відносини. Основними наслідками є масове переміщення працівників, призупинення та припинення трудових договорів, зміни в законодавстві та проблеми з оплатою праці, психологічне навантаження і безпека, а також знищення підприємств і майнових активів. Нині багато роботодавців взагалі втратили будь-який зв'язок із десятками тисяч працівників, так само як і працівники зі своїми роботодавцями, особливо тими, які були зареєстровані на тимчасово окупованих територіях. Окремими роботодавцями ще в перші тижні повномасштабного вторгнення втрачено фізичний доступ до підприємств та їх кадрових архівів.

Власне, означені проблеми і стали підставою для напрацювання цього законопроекту, а його прийняття є необхідним для забезпечення правової визначеності та стабільності трудових відносин в умовах воєнного стану.

Ключові переваги законопроекту полягають у такому: встановлення чітких правил комунікації між сторонами трудового договору, обмеження строку

призупинення дії трудового договору на термін не більше ніж 90 календарних днів. Це, власне, забезпечить баланс і гнучкість між роботодавцями і захистом прав працівників. Пропонується також передбачити, що «працівник, робоче місце якого розташоване на територіях активних бойових дій, який відсутній на роботі, не підлягає звільненню», і така вимушена відсутність не вважатиметься прогулом. Також роботодавці та працівники повинні протягом 60 днів із дати набрання чинності таким законом оновити інформацію про свої контактні дані в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. Це сприятиме ефективній комунікації та оперативному вирішенню трудових питань.

За результатами розгляду підготовленого до другого читання законопроекту Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти законопроект № 12255-1 у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Колеги, прошу підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Виступ Разумкова Дмитра, 3 хвилини. Будь ласка.

Шановні колеги, після цього голосуємо.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, скажу про трудові угоди, загалом про угоди, дотримання слова і підходи, що, на жаль, стали лише пустими словами в нинішньому українському політикумі. Я думаю, що всі вчора чули історію про часткову, як це зараз кажуть представники Кабінету Міністрів України, мобілізацію медиків і зняття броні.

Хочу запитати шановних колег у парламенті: чи часто ви буваєте в українських лікарнях, спілкуєтеся з медиками і розумієте ту катастрофічну проблему, яка на сьогодні вже є із забезпеченням медичним персоналом після початку повномасштабного вторгнення? Не лише на фронті не вистачає медиків, які лікують, рятують на стабілізаційних пунктах і відправляють наших із вами захисників до тилових лікарень.

Якщо таке станеться, якщо ви частину медичного персоналу відправите фактично на фронт, до речі, чітко не прописано, на які посади вони будуть оформлені і які функції виконуватимуть, то провалите забезпечення медичними послугами не лише цивільного населення, яке живе в Києві, Львові, Харкові, Дніпрі, Одесі, у всіх містах нашої держави, а так само вдарите і по реабілітації наших захисників, бо після того, як їх трохи стабілізували, їх відправляють не лише до військових шпиталів, хто про це не знає, а й до цивільних лікарень, де вони відновлюються і повертаються до звичайного життя.

Я хотів би нагадати, що свого часу була заява Зеленського, який розповідав, що не можна позбавляти медиків броні, бо вони мають виконувати свою функцію. Аналогічні заяви були і стосовно технічного персоналу, зокрема тих, хто обслуговує літаки на аеродромах. Так само відправляли на фронт військовиків із груп протиповітряної оборони. Спостерігаючи за тим, як нині «шахедаї» летять на об'єкти критичної інфраструктури, школи, дитячі садочки, це теж саме відсутність стратегії та логіки. Так само, як і угода про корисні копалини, і багато інших речей, коли говориться одне, а робиться потім абсолютно інше.

Якщо ви, дійсно, анулюєте бронювання медиків і відправите їх на фронт, то у вас завтра будуть порожні лікарні в містах, і ані ви, ані ваші діти, ані всі інші громадяни України не зможуть отримати нормальні послуги. А медики поїдуть за кордон, будуть працювати в Польщі, Німеччині, Італії, інших країнах світу, куди їх забирають, відривають з руками і ногами, і там вони отримують абсолютно гідну, іншу, на відміну від української, заробітну плату і зможуть будувати своє майбутнє. А ми без них ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону. Переходимо до голосування.

Шановні колеги, будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статей 7 та 13 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» ([№ 12255-1](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 251.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, далі ми домовилися розглянути два проекти законів про ратифікацію. Я поставлю на голосування пропозицію про об'єднання обговорення проектів законів «Про ратифікацію Угоди про фінансування програми URBACT IV CCI 2021TC16FFIR001» ([№ 0306](#)) і «Про ратифікацію Рішення № 2/2024 Спільного комітету Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження від 12 грудня 2024 року щодо внесення змін до Рішення № 1/2023 Спільного комітету з метою включення перехідних положень до змін до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження, що застосовуються з 1 січня 2025 року» ([№ 0307](#)).

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про об'єднання обговорення та розгляд за скороченою процедурою законопроектів № 0306 і № 0307. Прошу голосувати... *(Шум у залі)*.

Дивіться, у вас буде можливість виступити. Усе нормально, виступи залишаються.

Прошу голосувати, друзі.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, тепер я пояснюю, як буде: спочатку доповідачі виступлять щодо двох законопроектів (ви виступите), а потім відбудеться спільне обговорення, коли представники фракцій і груп матимуть можливість висловитися, та проголосуємо один і другий проекти. Це такий у нас буде ратифікаційний підхід.

Запрошую до слова заступника міністра юстиції України Терещенко Світлану Ігорівну, а після неї виступить Олена Василівна Вінтоняк. Будь ласка.

ТЕРЕЩЕНКО С.І., *заступник міністра юстиції України*. Шановні пане Голово та народні депутати України! Проектом Закону «Про ратифікацію Угоди про фінансування програми URBACT IV CCI 2021TC16FFIR001» (№ 0306 від 24 березня 2025 року) передбачається ратифікація Верховною Радою України угоди про фінансування вказаної програми, вчиненої 5 лютого 2025 року в місті Києві, що забезпечить виконання внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності угодою.

Реалізація угоди створює умови для залучення міжнародної технічної допомоги з боку Європейського Союзу в рамках програми міжрегіонального співробітництва URBACT IV 2021-2027, що є ключовим елементом політики ЄС щодо країн-сусідів.

Програма спрямована на покращення управління співробітництвом через формування спільних рішень для протидії викликам у реалізації політики згуртованості Європейського Союзу.

Участь України у програмі сприятиме співпраці між державами – учасницями програми та дасть змогу залучити фінансування ЄС для підтримки розвитку всіх українських регіонів, що беруть участь у програмі.

Основними завданнями програми є сприяння в розробці проектів у таких мережах: мережа планування спільних дій, що передбачає розробку інтегрованих планів дій за участі всіх заінтересованих осіб, що забезпечить єдиний підхід до сталого місцевого розвитку; мережа обміну, що передбачає поширення та впровадження кращих практик; мережа інновацій, що передбачає адаптацію успішного досвіду та розробку інвестиційних планів.

Шановний пане Голово, шановні народні депутати, прошу підтримати та прийняти представлений законопроект.

Дякую за увагу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Для співдоповіді запрошується голова підкомітету Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу Олена Василівна Вінтоняк.

ВІНТОНЯК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Голово! Шановні колеги! Проектом закону передбачається здійснення внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності Угодою про фінансування програми URBACT IV CCI 2021TC16FFIR001.

Ратифікація цієї угоди дасть змогу встановити умови фінансування та реалізації програми Interreg (Interreg VI-C) URBACT IV на період з 2021 по 2027 роки. Зазначена програма реалізується в Україні за рахунок фінансового внеску Європейського фонду регіонального розвитку, Інструменту передвступної допомоги (ІРА ІІІ) та Європейського інструменту сусідства, розвитку та міжнародного співробітництва – Глобальна Європа, а також національного внеску до програми. Україна бере участь у реалізації програми як країна-партнер. Повноцінна участь України у програмі дасть змогу залучити фінансування Європейського Союзу для підтримки розвитку українських регіонів, що беруть участь у програмі.

Основними завданнями зазначеної програми є сприяння розробці проектів у таких мережах: мережа планування спільних дій, що передбачає розробку інтегрованих планів дій за участі всіх заінтересованих осіб, що забезпечить єдиний підхід до сталого місцевого розвитку; мережа обміну, що передбачає поширення та впровадження кращих практик; мережа інновацій.

Колеги, це дуже важлива ратифікація, завдяки цій угоді зміщується фокус на громади, дається можливість розробити плани та отримати інвестиції.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу, розглянувши на своєму засіданні 14 квітня 2025 року проект Закону України «Про ратифікацію Угоди про фінансування програми URBACT IV CCI 2021TC16FFIR001» (№ 0306), внесений Кабінетом Міністрів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Для доповіді щодо законопроекту № 0307 запрошується заступниця міністра економіки України Тетяна Василівна Бережна.

БЕРЕЖНА Т.В., заступник міністра економіки України. Шановні народні депутати! На ваш розгляд пропонується проект Закону України «Про ратифікацію Рішення № 2/2024 Спільного комітету Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження від 12 грудня 2024 року щодо внесення змін до Рішення № 1/2023 Спільного комітету з метою включення перехідних положень до змін до Регіональної конвенції про

пан-євро-середземноморські преференційні правила походження, що застосовуються з 1 січня 2025 року» (№ 0307). Цим рішенням передбачено включення перехідного періоду з 1 січня до 31 грудня 2025 року, у межах якого дозволяється паралельне застосування економічними операторами договірних сторін конвенції чинних і оновлених правил конвенції в частині визначення походження товарів та дається можливість уникнути негативного впливу на торговельну діяльність.

Прийняття цього законопроекту дозволяє повністю виконати внутрішньодержавні процедури, необхідні для набрання чинності рішенням для України. Це стане важливим кроком для підтримки національної економіки у воєнний час, а також у період повоєнної відбудови.

Шановні народні депутати, прошу прийняти законопроект за основу та в цілому.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Для співдоповіді запрошується голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Олександрович Мережко.

МЕРЕЖКО О.О. Шановні колеги! Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на своєму засіданні 30 квітня 2025 року розглянув внесений Президентом України проект Закону «Про ратифікацію Рішення № 2/2024 Спільного комітету Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження від 12 грудня 2024 року щодо внесення змін до Рішення № 1/2023 Спільного комітету з метою включення перехідних положень до змін до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження, що застосовуються з 1 січня 2025 року» (№ 0307) і ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти згаданий проект закону за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Законопроект розроблено з метою ратифікації Рішення № 2/2024 Спільного комітету Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження від 12 грудня 2024 року щодо внесення змін до Рішення № 1/2023 Спільного комітету з метою включення перехідних положень до змін до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження, що застосовуються з 1 січня 2025 року.

Ухвалене рішення є важливим кроком для забезпечення плавного переходу до нових правил походження в рамках конвенції, що дасть змогу державам-учасникам і бізнесу до кінця 2025 року перейти на нові правила.

Шановні колеги, прошу підтримати рішення комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запишіться, будь ласка, на обговорення: два – за, два – проти.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
КОНДРАТЮК О.К.

ГОЛОВУЮЧА. Владислав Неклюдов, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, що змінили моє ім'я. Прошу передати слово моїй колежанці Марії Мезенцевій-Федоренко.

ГОЛОВУЮЧА. Вибачте.
Мезенцева-Федоренко. Будь ласка.

МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Дуже цікаво, але, напевно, не повністю зрозуміло для громад. Оскільки час обмежений, я приділю увагу першій ратифікації – № 0306. Спробую зараз назвати п'ять причин, чому ми повинні підтримати цю ратифікацію.

Шановні колеги, програма URBAST IV донедавна була не доступна для громад територій і регіонів держави Україна. Ми вітаємо наше приєднання до програми. Це інструмент підтримки у трансформації і нашому шляху до ЄС. Чому це важливо?

Перше. Обмін досвідом.

Друге. Стале планування місцевого розвитку. Ратифікація також відкриває шлях до технічної допомоги. Насправді не всі міста і регіони спроможні робити плани співфінансування, відновлення і відбудови.

Третє. Як я зазначила, дія програми розширилася географічно, ми це теж вітаємо.

Четвертий елемент підтримки. Програмою дається змога брати участь українським регіонам у створенні інвестиційних планів. Ми говоримо не просто про ратифікацію, а про фінансову підтримку. Також це пошук комплексних рішень. Для когось, як для Миколаївщини, це водогін, чиста вода, для когось, як для Харківщини, це розгалужені газові мікромережі, щоб забезпечити опалення тощо. Відповідно до політики згуртованості ЄС ми будемо ділитися своєю енергоефективною спроможністю і використовувати досвід європейських колег.

І п'яте, але не менш важливе. Колеги, саме від ваших голосів залежить чи почне діяти програма, чи ні. Я буду дуже вдячна разом із міністерствами і від імені Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України, Комісії 6 «Європейська інтеграція України та її територіальних громад», якщо ви підтримаєте цей законопроект. Це буде сигналом нашим партнерам, що ми

працюємо, не зупиняємося, євроінтегруємося, а головне, фінансово і технічно підтримуємо наші громади.

Слава українським громадам!

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Софія Федина, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Прошу передати слово моєму колезі Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧА. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зараз ми розглядаємо питання ратифікації. Технічні угоди важливі – немає питань.

Але ми всі з вами розуміємо, і про це нині говориться в усьому світі: угода про українські копалини підписана, це теж якась не остаточна угода, буде ще технічна. Про це все ми дізнаємося з медіа, від нашого колеги. Дякую Ярославу Железняку.

А коли ми будемо про це дізнаватися як український парламент? Коли нам будуть надсилати... Ну, окей, ви не консультуєтеся, але підписали угоду, невже її текст не можна було надіслати моментально до українського парламенту, розіслати всім народним депутатам? Чи не знає уряд про існування імейлів, невідома йому така історія? Чому взагалі не було швидкого оприлюднення на сайті Кабінету Міністрів України? Чого ми маємо щось шукати? Верховна Рада скрита, засідання показувати не можна. Кабінет Міністрів скритий, його теж показувати не можна. Угоди показувати не можна. Що ви все ховаєте? Своє крадівництво? «Мутите» щось, чи що? Чому все має бути заховано? Те не покажемо, тут не дамо, це все сховаємо, а далі ми бачимо набиті «баблом» квартири, якісь вілли і все інше, і «слуг народу», які втікають за кордон. Оце все – результат того, що заховали і так далі. Ми маємо побачити угоду. Це перше.

Друге. Із цієї трибуни Президент України презентував розпіарений План перемоги. Де він? Де цей План перемоги? Де перемога? Усе забули. Із цього плану один пункт став жити своїм життям, а саме: про наші копалини.

Я хочу попросити, шановний пане Президенте, припиніть заради піару щось згадувати, бо так скоро в Україні взагалі нічого не залишиться.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Будемо почергово голосувати за обидві ратифікації, які ми щойно обговорили.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди про фінансування програми URBACT IV CCI

2021TC16FFIR001» ([№ 0306](#)) за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 248.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

І наступний законопроект.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Рішення № 2/2024 Спільного комітету Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження від 12 грудня 2024 року щодо внесення змін до Рішення № 1/2023 Спільного комітету з метою включення перехідних положень до змін до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження, що застосовуються з 1 січня 2025 року» ([№ 0307](#)) за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

І завершальний на сьогодні проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо вдосконалення кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту» ([№ 8142](#)).

Ставлю на голосування пропозицію... (*Шум у залі*). Може, без обговорення?

Тоді я ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 217.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, запрошую народного депутата України Павленка Юрія Олексійовича... (*Шум у залі*).

Та я не проти, але є люди, які заперечують... А можемо, Артуре, виступи: два – за, два – проти?.. Ні? Надо всех посмотреть. Добре.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Я за них, Артуре Володимировичу.

Шановні колеги! Цим законопроектом пропонуються важливі та своєчасні зміни до Закону України «Про фізичну культуру і спорт», спрямовані на вдосконалення кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту. Протягом останніх років Україна активно оновлює законодавство в частині освіти і професійної підготовки, орієнтуючись на потреби ринку праці, а також вимоги європейської інтеграції. Зокрема в статті 34 Закону України «Про освіту» в сучасній редакції чітко розмежовані освітні та професійні кваліфікації.

Водночас чинна редакція статті 49 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» залишається застарілою та суперечить оновленим положенням законодавства про освіту.

На практиці ми стикаємося з тим, що фахівці «широкого профілю» без підтвердження кваліфікації працюють зі спортсменами у складних та специфічних видах спорту, де ризики травм є особливо високими. Це системна проблема, яку передбачається законодавчо врегулювати.

Законопроектом пропонується удосконалити порядок набуття права з проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності, фізкультурно-спортивної реабілітації, запровадити механізм періодичної сертифікації фахівців, що здійснюється за участю національних спортивних федерацій, надати їм право брати участь у сертифікації і атестації тренерів та інших фахівців із відповідних видів спорту. У такий спосіб ми отримаємо дієву систему перевірки професійної придатності фахівців, посилимо роль національних спортивних федерацій, зміцнимо безпеку та поліпшимо якість тренувального процесу.

Прошу підтримати законопроект у першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається голові підкомітету Комітету з питань молоді і спорту Саладусі Ользі Валеріївні. Будь ласка.

САЛАДУХА О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановна президіє! Комітет на своєму засіданні розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо вдосконалення кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту», поданий народними депутатами Павленком і Мазурашу.

Законопроектом пропонується внесення змін до статей 20 і 49 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» з метою вдосконалення якості кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту, що передбачають право спортивних федерацій з відповідного виду або видів спорту, які мають статус національних, брати участь у безперервному професійному розвитку тренерів та інших фахівців, їх сертифікації та атестації в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює деякі зауваження до положень законопроекту, зокрема стосовно періодичності проведення сертифікації, вимог щодо прозорості, відкритості, неупередженості її проведення.

Міністерство молоді та спорту України, підтримуючи законопроект у цілому, також висловило свої зауваження і пропозиції до проекту закону.

Міністерство фінансів України та Міністерство економіки України підтримали законопроект без зауважень.

Під час обговорення автори проекту закону звернули увагу членів комітету, що питання сертифікації будуть стосуватися лише тренерів, які вирішили змінити спеціалізацію та виявили бажання продовжити працювати в інших, нових для себе, видах спорту, що дасть змогу вдосконалити кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту.

З огляду на зазначене комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти законопроект за основу.

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольго Валеріївно.

Прошу представників фракцій і груп для обговорення цього проекту закону записатися на виступи: два – за, два – проти.

Кузьмних Сергій Володимирович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КУЗЬМНИХ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (одномандатний виборчий округ № 67, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Георгію Мазурашу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Георгію Георгійовичу.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Я хотів би зазначити, що ініціатором цього законопроекту є один з українських космонавтів Юрій Юрійович Крикун, і ми з Юрієм Олексійовичем уже стали його співініціаторами.

Законопроект простий, думаю, колеги зрозуміли, що справа елементарна. Якщо якийсь фахівець вирішив змінити спеціалізацію, наприклад, не знаю, був тренером з фігурного катання, а хоче тренувати біатлоністів, відповідно федерація має допомогти йому удосконалитися, а також сертифікувати його і дати висновок, що цей фахівець може працювати в іншому виді спорту. Про жодні «кошмарення» успішних фахівців якимись зайвими сертифікаціями і атестаціями не йде мова. Якщо хтось побачить такі ризики, то підкажіть, ми доопрацюємо законопроект до другого читання. Тобто з цим усе зрозуміло.

Я хотів би, користуючись нагодою, тому що рідко випадає можливість виступати з трибуни, як виборець «Слуги народу» звернутися до традиційно обраних від партії «Слуга народу» за списками цієї політичної сили: будь ласка, комунікуйте зі своїми виборцями. Я не бачу нині більшої проблеми в нашому суспільстві, ніж «бусифікація» і закриття кордонів. Ці ганебні явища демонструють ставлення до громадян і в армії, і в тилу як до рабів. Це підґрунтя

для різних схематозів, це бізнес для ТЦК, ВЛК та інших. Будь ласка, почуйте, комунікуйте з виборцями і представляйте їх позицію тут, у парламенті.

Дякую. Сподіваюся на те, що почуєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кириленко Іван Григорович. Передаєте слово, так?

Кожем'якін Андрій Анатолійович. Будь ласка.

КОЖЕМ'ЯКІН А.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Добрий день, шановні колеги! Зараз я не як голова комітету, а як член фракції висловлюю думку. Я хочу подякувати Юрію Павленку і Георгію Георгійовичу Мазурашу за цей проект і доповнити Георгія, що, дійсно, Юрій Крикун, який готувався бути космонавтом, нині працює в секретаріаті нашого комітету головним консультантом, він теж брав участь у підготовці цих матеріалів. Дякую йому.

На мою думку, головне завдання цього законопроекту – надати дітям, які займаються спортом у дитячо-юнацьких спортивних школах, спортивних клубах, спортивних гуртках, можливість отримувати спортивні послуги від тренерів, що фахово підготовлені для занять із дітьми. На жаль, маємо багато випадків, коли тренери з одного виду спорту проводять заняття з інших видів спорту. Головна небезпека не в тому, що діти не отримують відповідних знань і можливостей розвивати свої здібності, а в тому, що через недостатній рівень підготовки тренера дитина може серйозно травмуватися, що не лише може позбавити її можливості займатися спортом, а й призвести до тривалих проблем із здоров'ям.

Запропонований механізм сертифікації вже успішно діє у світовому, зокрема українському, футболі, це захистить право громадян України, насамперед дітей, на отримання фахових спортивних послуг.

Дякую керівникам фракцій за те, що не забуваєте Комітет з питань молоді і спорту і що цей проект сьогодні в порядку денному.

Виступаючи нещодавно на Конгресі Української асоціації футболу, я сказав, що спорт сьогодні не поза політикою, спорт сьогодні – це політика.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павленко Юрій Олексійович. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановні колеги, переконаний, що на етапі підготовки законопроекту до другого читання, у разі вашої згоди і підтримки його в першому читанні, всі зауваження і застереження будуть максимально

враховані з метою підвищення якості забезпечення сфери фізичної культури і спорту, щоб безпечно тренувалися і діти, і дорослі.

Прошу підтримати законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Гончаренко Олексій Олексійович. Будь ласка.

Колеги, після цього голосуємо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановні колеги, спорт... О спорт, ты – мир! Звичайно, ми підтримуємо спорт, про що тут говорити. Але я хочу вам розказати про ще одну ініціативу, з якою наш уряд звернувся до Верховної Ради.

Уряд затвердив законопроект, яким пропонується оподатковувати вже продажі на OLX, взагалі на всіх платформах, де люди продають свої старі речі. Ну, тобто не вистачає на національний телемарафон, щоб лапшу на вуха вішати, не вистачає на всяку іншу дурню типу кешбеку, давайте тепер будемо брати ще з людей гроші за те, що вони якісь свої старі речі продають одне одному, бо, на жаль, одні вже не мають іншого доходу, а інші – можливості купити нове. Давайте і за це візьмемо ще з них. Я не знаю, за що ще не взяли з українців? Може, за вдих і видих. Я не знаю, за що ще не беруть? Ну, за все.

Може, ви вже якось заспокоїтеся? Вам на все не вистачає. На що вам не вистачає? Я запитую нашу владу: на що вам ще не вистачає? На національний телемарафон не вистачає? Скажіть, на що не вистачає? Не вистачає ще одну квартиру забити «баблом» Крупі? На це не вистачає? На що вам не вистачає? Ще одну віллу в Італії купити родині Президента, чи кому? Ну, на що не вистачає, можна мені сказати, що вже треба старі речі оподатковувати? Та ви можете заспокоїтися нарешті! Ці нещасні люди ледве виживають. Виплата на дитину – 860 гривень, пенсія – 2 тисячі 360 гривень, зарплата вчителя – 8 тисяч гривень, і коли вони між собою старі речі (дитина виросла) хочуть продати, бо хтось не може купити нові речі, тому що ви стільки платите, що залишається купувати старі, – а ви і з цього хочете взяти гроші. Та вже заспокойтеся! Коли ви нажеретеся?!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення.

А, ще Совсун Інна Романівна, і після цього голосуємо.

Будь ласка, Інно.

СОВСУН І.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги, я, звичайно, розумію, що виступи із питань спорту перетворилися на великі та гучні заяви. Але, знаєте, я не можу не відреагувати на декілька заяв, які за останні 15 хвилин прозвучали в залі.

Спочатку ми почули заяву Дмитра Разумкова про те, що не можна розброньовувати лікарів. Я дуже хочу дізнатися, що саме колега Разумков пропонує лікарям, які четвертий рік працюють у стабілізаційних пунктах і яких ніким замінити, окрім інших лікарів.

Після цього ми почули заяву пана Мазурашу про те, що наша найбільша проблема – це «бусифікація», а не те, що хлопці і дівчата четвертий рік в окопах, їх теж немає ким замінити.

Друзі, я розумію, що у всіх зараз уже в думках вибори, але мені здається, що це свято популізму треба припиняти, бо за цей популізм платять своїм часом і життям наші військовики, про яких насамперед треба думати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Правом на репліку просить скористатися Разумков. Будь ласка.

Після цього голосуємо.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Найперше, я хочу нагадати, що голосами зокрема і вашої фракції була скасована норма про демобілізацію в законі про мобілізацію. Уже четвертий рік іде війна, і досі її немає. У грудні 2024 року мав бути закон про демобілізацію. Саме ви всі розповідали і голосували за бюджет, у якому повинні бути кошти і на мобілізацію, і на демобілізацію, і на всі інші речі, на зарплати військовикам, яких зараз немає.

Розумію, що у вас є власне бачення, я за вас дуже радий, вам точно нічого думати про майбутні вибори, ви в них навряд чи будете брати участь. Але якщо ми говоримо про армію і людей, то ви спочатку маєте забезпечити цю армію і хлопців, які воюють. А пропонувати зняти бронь із медиків... Хто буде тут, у тилу, лікувати людей і проводити реабілітацію?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо вдосконалення кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту» ([№ 8142](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 227.

Рішення прийнято.

Законопроект прийнято за основу.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за результативну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

Працюємо далі на благо України. Слава Україні!